

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Кафедра економіки підприємства ім. проф. І.Н. Романенка

“«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету
д.е.н., проф. _____ А.Д. Діброва
«_____» _____ 2019 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри економіки
підприємства ім. проф. І.Н. Романенка
протокол № 12 від 27 травня 2019 р.
Завідувач кафедри _____ проф. Рогач С.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ економіка природокористування _____

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 051 Економіка (Економіка підприємства) скороченого терміну
навчання

спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

факультет _____ економічний _____
(назва факультету)

Розробник к.е.н., доцент Ільків Лілія Анатоліївна

Київ – 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни
Економіка природокористування
(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	бакалавр	
Напрямок підготовки		
Спеціальність	051 Економіка (Економіка підприємства) скороченого терміну навчання	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	60	
Кількість кредитів ECTS	2	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-	
Форма контролю	іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	-
Семестр	2	-
Лекційні заняття	30 год.	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	-	-
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	4 год. -	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування екологічно обґрунтованих пріоритетів соціально-економічного розвитку суспільства і пошук найбільш ефективних шляхів досягнення поставлених цілей

Завдання: дослідження екологічних наслідків науково-технічного прогресу, впровадження екологічного моніторингу; розробка системи екологічного управління; розробка методів оцінки природних ресурсів з метою включення в економічні розрахунки їх вартості; дослідження розміщення виробництв, нової техніки та технологій з урахуванням екологічних вимог; розробка глобальних екологічних прогнозів; дослідження комплексного використання відходів виробництва, сировини, вторинних матеріальних ресурсів

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: методи обґрунтування основних напрямків природокористування та механізм державного регулювання у сфері використання, охорони і відтворення природно-ресурсного потенціалу

вміти: визначити вплив використання природно-ресурсного потенціалу на економічну господарську діяльність і навколишнє середовище, шляхи оздоровлення екологічної обстановки та створення сприятливих умов для життєдіяльності населення

1. Програма та структура навчальної дисципліни

[illegible]

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
...		

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Грошова оцінка земель	4
2	Плата за користування надрами для видобування корисних копалин	4
3	Розрахунок розміру шкоди від забруднення земельних ресурсів	4
4	Розрахунок збору за спеціальне використання водних ресурсів, користування водами для потреб гідроенергетики і водного транспорту	6
5	Збитки, заподіяні державі внаслідок порушення законодавства про охорону і раціональне використання водних ресурсів	6
6	Розрахунок збитків, заподіяних рибному господарству внаслідок порушення законодавства про охорону довкілля	6

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
...		

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентів

8. Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (словесні, наочні, практичні), пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладення.

Методи контролю та самоконтролю: методи усного контролю; методи письмового контролю та самоконтролю; методи практичного контролю і методи практичного самоконтролю.

9. Форми контролю

експрес-опитування, перевірка домашніх завдань, проведення олімпіади і контрольних модульних робіт, підсумковий контроль у вигляді заліку

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання студента відбувається відповідно до положення «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2015 р. протокол №6 з табл.1.

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 – 89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	74 – 81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 – 73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35 – 59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01 – 34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **Рдис** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **Рнр** (до 70 балів): **Рдис = Рнр + 0,3·Рат**

11. Методичне забезпечення

1. Економіка природокористування. Методичні рекомендації до вивчення курсу для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів освіти I-IV рівнів акредитації. / Ільків Л.А. – К.: ЦП «КомПринт», 2014. – 104 с.
2. Тестові завдання з економіки природокористування для самостійної роботи та контролю знань студентів ВНЗ /Ільків Л.А. – К.: ЦП «КомПринт», 2014. – 34 с.
3. Робочий зошит для виконання практичних завдань з курсу «Економіка природокористування» студентів ВНЗ/Ільків Л.А. – К.: ЦП «КомПринт», 2014. – 56 с.
4. Індивідуальні завдання з економіки природокористування для самостійної роботи та контролю знань студентів ВНЗ /Ільків Л.А. – К.: ЦП «КомПринт», 2012. – 36 с.

12. Рекомендована література

Основна

1. Борисова В.А. Економічні основи природокористування в АПК. – Суми: Видавництво "Довкілля", 2004. – 356 с.
2. Врублевська О. В. Конспект лекцій з економіки природокористування. – Львів: УкрДЛТУ, 2003. – 210 с.
3. Данилишин Б.М., Хвесик М.А., Голян В.А. Економіка природокористування: Підручник. – К.: "Кондор", 2009. – 465 с.
4. Економіка природокористування: Підручник /Хвесик М.А., Рогащ С.М., Кулаєць М.М., Ільків Л.А., Авраменко Т.П. – К.: КомПринт, 2014. –341 с.

Допоміжна

1. Балацкий О.Ф., Вакулюк В.М., Власенко В.М. Екологія і економіка. К., 2009. – 283 с.
2. Балацький О., Лук'яніхін В., Лук'яніхіна О. Екологічний менеджмент: проблеми і перспективи становлення та розвитку // Економіка України. – 2000. – № 5. – С. 67-73.
3. Балджи М. Концептуальні підходи до удосконалення державного регулювання природокористуванням та його застосування // Економіст. – 2008. – №11. – с. 41 – 43.
4. Бець М.Т., Безпалова О.В. Екологічне оподаткування в Україні та його перспективи. // Науковий вісник, 2004, вип. 14.7
5. Білявський Г.О. Роль і перспективи розвитку екологічного менеджменту в АПК України // Натураліст. – 1998. – № 2. – С. 12-15.
6. Бойчук Ю.Д., Солошенко Е.М., Бугай О.В. Екологія і охорона навколишнього середовища. – Суми: Університетська книга, 2007. – 315с.
7. Борисова В.А. Відтворення природного ресурсного потенціалу АПК. – Суми: Видавництво "Довкілля", 2003. – 348 с.

8. Борисова В.А. Екологізація аграрного виробництва та випуск екологічно чистої продукції // Вісник Сумського державного аграрного університету. – Випуск 2, 2001. – С. 149-151.
9. Борисова В.А. Екологічне регулювання агропідприємництва // Держава та регіони. – № 4, 2001. – С. 20-24.
10. Бригадир І.В., Варламов С.Л. Науково-практичний коментар Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища". – Х.: Фактор, 2006. – 579с.
11. Бровдій В.М., Гаца О.О. Закони екології (соціально-економічні, геофізичні та геохімічні). – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2007. – 179 с.
12. Бронштейн А.М., Литвинов В.А., Русин И.Н. Экологизация экономики: методы регионального управления. – М.: Наука, 2000. – 120 с.
13. Василенко О.Г. Податкові платежі в системі природокористування //Економіка АПК. – 2004. – №12. – С. 86-90.
14. Веклич О.О. Екологічне оподаткування в Україні: реалії та напрями вдосконалення з урахуванням світового досвіду: Наук. видання. – К.: Інститут економіки НАН України, 2001. – 47 с.
15. Веклич О.О. Удосконалення системи екологічного оподаткування //Фінанси України. – 2001. – №2 – С. 3 – 11.
16. Водні ресурси на рубежі ХХІ ст.: проблеми раціонального використання, охорони та відтворення / За ред. академіка УЕАН, д.е.н., професора М.А.Хвеси́ка. – К.: РВПС України, 2005. – 564с.
17. Галушкіна Т.П. Экономические инструменты экологического менеджмента: теория и практика: ИПРиЭЭИ НАН Украины, 2000. – 280с.
18. Галушкіна Т.П. Економіка природокористування. Навчальний посібник. – Харків: Бурун Книга, 2009. – 480 с.
19. Генсирук С.А., Нижник М.С., Мищенко В.С. Эколого-экономические аспекты природопользования. – К.: Наукова думка, 2002. – 175 с.
20. Географічна енциклопедія України: в 3-х т. / Редкол.: О. М. Мариніч (голова) та інші. – К.: Академія, 2003. – Т. 3. – 480 с.
21. Гетьман А.П., Шульга М.В., Попов В.К., Анісімова Г.В., Гордєєв В.І. Екологічне право України. – Х.: Право, 2005. – 384 с.
22. Гжимайло Ю.Д. Водні ресурси України. – Х.: Олді, 2004. – 40 с.
23. Голіков А.П., Дейнека О.Г., Позднякова Л.О., Чорномаз П.О. Регіональна економіка та природокористування: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 352 с.
24. Голуб А.А., Маркандия А., Струкова Е. Б., Мэйсон П., Сафонов Г. В. Экономика окружающей среды и природных ресурсов. – М.: ГУ ВШЭ, 2008. – 268с.
25. Голян В.А. Інституціонально-економічні механізми регулювання природокористування // Формування ринкових відносин в Україні. – 2006. – №2. – С. 24 – 29.
26. Гринів Л. С. Екологічно збалансована економіка: проблеми теорії. – Л.: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. – 240 с.
27. Данилишин Б.М. Економіка природокористування: Підручник – К.,Кондор, 2010. – 464 с.

28. Данилко В.К. Екологічна статистика: водні ресурси. – К., 2003. – 368 с.
29. Денисик Г.І. Водні ресурси. – Л.: Світ, 2009. – 440 с.
30. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища. – К.: Знання, 2007. – 422с.
31. Дорогунцов С.І., Борщевський П.П., Данилишин Б.М. Удосконалення управління природокористуванням в АПК. – К.: Урожай, 1992. – 128 с.
32. Дорогунцов С.І., Хвесик М.А., Головинський І.Л. Водні ресурси України (проблеми теорії та методології). – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2002. – 227 с.
33. Дубас Р.Г. Економіка природокористування. Навчальний посібник. – К.: «МП Леся», 2007. – 448 с.
34. Дуднікова І.І., Пушкін С.П. Екологія. – К.: Видавництво Європейського університету, 2006. – 328 с.
35. Екологічний аудит: Посібник з екологічного менеджменту і екологічного аудиту /Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Навроцький В.М. та ін. – К.: Символ-Т, 1997. – 221 с.;
36. Економіка природокористування: підручник /Фурдичко О.І., Мармуль Л.О., Малєєв В.О. – К.: Аграрна освіта, 2009. – 256 с.
37. Жарко Р.П. Обґрунтування функцій податків на сучасному етапі розвитку продуктивних сил// Фінанси України. – 2004, № 6. – С. 96-100.
38. Заверуха Н.М., Серебряков В.В., Скиба Ю.А. Основи екології. – К.: Каравела, 2006. – 365 с.
39. Закон України "Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 рр." // www.rada.gov.ua
40. Закон України "Про об'єкти підвищеної небезпеки" // Урядовий кур'єр (Додаток). – 2001. – № 43. – С.1.
41. Закон України „Про охорону навколишнього природного середовища” №1264-ХІІ від 25 червня 1991 року зі змінами і доповненнями. //Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 41. – С. 546.
42. Качинський А.Б. Нові екологічні виклики безпеці людини, суспільства і навколишнього середовища України // Підтекст. –1998.–№22(92).– С.28 – 36.
43. Кашенко О.Л. Екологічна сутність економічних категорій. – Суми: Довкілля, 2007. – 131 с.
44. Кашенко О.Л. Фінанси природокористування. – Суми: Університетська книга, 1999. – 412 с.
45. Кобецька Н. Р. Екологічне право України. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 351с.
46. Кожушко Л. Ф. Екологічний менеджмент: Підручник /Л. Кожушко, П. Скрипчук. – К.: Видавничий центр "Академія", 2007. – 430 с.
47. Колотило Д. М. Екологія і економіка. – К.: КНЕУ, 2005. – 576 с.
48. Комарницький В. М., Шевченко В. І., Слькін С.В. Екологічне право. – Луганськ: РВВ ЛАВС, 2005. – 224с.

49. Концептуальні засади удосконалення грошової оцінки земель в Україні/ Третяк, О.О. Кучер, О.П. Канащ та ін. - К.: Українська академія аграрних наук, 2009. – 14 с.
50. Коржнев М.М. Економіка природокористування. – К.: Вид. КНУ.–2005.– 99 с.
51. Кулинич П.Ф. Як нам реорганізувати Держкомзем // Юрид. вісн. України. – 2005. – № 7.
52. Лавейкін М.І. Реформування земельних відносин в Україні – основна передумова формування сталого землекористування//Регіональна економіка – 2001. – № 4 – С. 210-214.
53. Лавейкін М.І. Реформування системи землекористування в Україні. – К.: РВПС України НАН України. – 376 с.
54. Лазаренко Л.М. Еколого-економічний захист водних екосистем України – К.: Міжнар. фін. агенція, 2007. – 157 с.
55. Макарова Н.С., Гармідер Л.Д., Михальчук Л.В. Економіка природокористування: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 322 с.
56. Макарова Н.С., Гармідер Л.Д., Михальчук Л.В. Економіка природокористування: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 322 с.
57. Максимів Л.І. Механізм формування системи екологічного аудиту в Україні // Регіональна економіка. – 2004. – № 2. – С. 174 – 181
58. Малюга В.М. Вплив різних способів підготовки ґрунту на ріст захисних лісових насаджень //Науковий вісник Національного аграрного університету: Лісівництво. – К.: Вид-во НАУ. – 2009. – С. 208-215.
59. Мартиненко А. П. Управління природоохоронною діяльністю: навч. посібник /А. П. Мартиненко, С. В. Мартиненко, М. А. Зіновік. – Кіровоград: ПП Лисенко В. Ф., 2007. – 251 с.
60. Мельник Л.Г. Екологічна економіка. – Суми: Університетська книга, 2008. – 346 с.
61. Миронова Н.Г. Екологічна стандартизація і сертифікація: Навч. посібник. – Львів: «Новий світ 2000», 2009. – 140 с.
62. Мірошніченко А.М. Земельне право України: Навчальний посібник /Мірошніченко А.М. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2007. – 432 с.
63. Мороз П.І., Косенко І.С. Екологічні проблеми раціонального природокористування: Навч.посібник. – Львів:Престиж Інформ, 1999.– 282 с.
64. Музика О.Л. Проблеми використання водних ресурсів України. – К.: 2002. – 352 с.
65. Новаковський Л.Я. Реформування земельних відносин на сучасному етапі та проблеми реалізації земельної реформи в Україні. // Землевпорядний вісник, 1999. – № 4. – С. 4–11.
66. Олійник О.І. Види екологічних податків// Наук. вісник УкрДЛТУ: 3б. наук.-техн. праць. – Львів: УкрДЛТУ. – 2001, вип. 11.3. – С. 26 – 28.

67. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням: Підручник для студ. економ. спеціальностей вищих навчальних закладів / за заг. ред. : Л. Г. Мельника, М. К. Шапочки. – Суми: Університетська книга, 2008. – 758 с.
68. Пламєницька Е. М., Водні ресурси України. – К.: Знання, 2008. – 178с.
69. Пламєницька Е. Проблеми води. – К.: Основи, 2006. – 80 с.
70. Погребной А.А., Каракаш И.И. Земельное право: Учеб. пособие. – К.: Истина, 2002 – 496 с.
71. Природа і багатства України / За ред. К. І. Геренчука–Л.:Сфера, 2007. – 120 с.
72. Природно-ресурсна сфера України: проблеми сталого розвитку та трансформацій/ Під загальною редакцією чл.-кор. НАН України Б.М.Данилишин. –К.: ЗАТ «Нічлава». – 2006. – 704 с.
73. Природноресурсове право України: Навч. посіб. / За ред. І.І.Каракаша. – К.: Істина, 2005. – 376с.
74. Про екологічний аудит: Закон України від 24 червня 2004 р, № 1862 – IV. – Урядовий кур'єр. – 2004, № 150 – 331 с.
75. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. – Л.: Каменярь, 2003. – 250 с.
76. Саксонова О. Державне регулювання в сфері охорони навколишнього середовища та раціонального використання природних ресурсів // Регіональна економіка. – 2002. – №1 – С.267 – 271.
77. Саксонова О.М. Особливості фінансування природоохоронних заходів в Україні. – К.: РВПС України НАН України, 2002. – 24 с.
78. Сафранов Т.А. Екологічні основи природокористування. – Львів: Новий світ – 2004. – 248 с.
79. Сидорчук В.Л. Развитие экологического аудита в сфере природопользования и охраны окружающей среды: теория, методы и практика. – М.: НИА-Природа, РЭФИА, 2002. – 458 с.
80. Синякевич І. М. Економіка природокористування: Навч. посібник. – К.:ІЗМН, 1996. – 156 с.
81. Синякевич І.М. Екологізація розвитку: об'єктивна необхідність, методи, пріоритети// Економіка України. – 2004, № 1. – С. 57 – 64.
82. Синякевич І.М. Економіка лісокористування: Навчальний підручник. – Львів: ІЗМН, 2010. – 402 с.
83. Степичева С. Инструмент эколого-экономического механизма //Страховое ревью. – № 12. 1999. – С. 3.
84. Стратегія екологічної безпеки (регіональний контекст) /Під ред. М.І.Долішнього, В.С.Кравціва. – Львів, 1999. – 243 с.
85. Хвесик М.А., Горбач Л.М., Кулаковський Ю.П. Економіко-правове регулювання природокористування: Монографія. – К.: Кондор, 2004. – 524 с.
86. Хвесик М.А., Збагерська Н.В. Економічна оцінка природних ресурсів: основні методологічні підходи. – Рівне: Вид-во РДТУ, 2000. – 194 с.

87. Шевчук В. Довідник з питань економіки та фінансування природокористування і природо охоронної діяльності, видавництво "Геопринт" – Київ, 2000 – 411 с.
88. Юрченко Л.І. Екологія: Навч. посіб.– К.:Видавничий дім «Професіонал», 2009. – 304 с.
89. Юхновський В.Ю. Агролісомеліоративний моніторинг лісоаграрних ландшафтів // Науковий вісник Національного аграрного університету : зб. наук. праць. – К.: Вид-во НАУ. – 2010. – Вип. 50. – С. 236 – 242
90. Яремчук Г.І. Економіка природокористування. – К.: Пошукове-видавниче агентство "Книга Пам'яті України", Видавничий центр "Просвіта", 2000. – 431 с.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://www.eco.com.ua/> [Електронний ресурс]
2. www.eco-live.com.ua/ [Електронний ресурс]
3. <http://studopedia.com.ua/ekonomikapripod.php> [Електронний ресурс]
4. www.dkzr.gov.ua – офіційна веб-сторінка Державного комітету України із земельних ресурсів
5. www.rada.gov.ua – офіційна веб-сторінка Верховної Ради України.
6. www.ukrstat.gov.ua – Державний комітет статистики України